

Zákon iZločin

Co je pro mě na internetu ilegální?

Schválně, kdo z nás by chtěl do kriminálu? Asi nikdo. Přesto se na internetu kolikrát chováme tak, že v něm jednou nohou stojíme. V lepším případě z důvodu naší nevědomosti. Zákony platí všude, a i v on-line prostředí se jimi musíme řídit. A omluvou není ani to, pokud nejste plnoletí, což by vám potvrdil ne jeden vrstevník, který už měl, kvůli na první pohled běžným věcem, opletačky. Ono to je totiž se stahováním písniček, filmů nebo her trochu složitější. A není to přitom jen o stahování, při tvorbě referátů nebo rozesílání vlastních nudes balancujeme na hraně zákona, a měli bychom se řídit jistými pravidly. A právě o tom si řekneme v tomto textu. A začneme třeba u těch filmů.

Je stahování filmů z internetu legální?

Ruku na srdce. Asi každý si někdy stáhl film nebo písničku z internetu, i přes to, že tušíme, že to není úplně v pohodě. Když si nějaký film stahujeme z úložiště, a dále ho nešíříme a nesdílíme, provinil se ten, kdo ho tam nahrál. Ale pozor, jak je to u oblíbených torrentů? Když stahujeme film přes torrenty, z principu jejich fungování, kromě stahování také část filmu uploadujeme někomu dalšímu. A zde už se stáváme spoluviníky, film totiž šíříme i my. Není

Text: Zákon iZločin

Text připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

přítom férové, že tvůrce filmu, za jehož přípravou byly roky dřiny, vlastně okrádáme o zisky.

Jasně, jít do kina už něco stojí, není to leckdy tak pohodlné, protože nevidíme přes někoho vysokého nebo nám někdo křupe s popkornem do ucha, ale tady jde o vyšší princip. K filmům se můžeme dostat i legálně, přes služby jako Netflix, HBO GO nebo další placené portály, které nabízí pestrý výběr. Měsíčně to vychází asi na dvě stovky, což je jak jedna návštěva fastfoodu, kam se alespoň občas podíváte. Takže ty dvě stovky byste v kapse určitě našli. Budete mít čisté svědomí, a navíc uděláte něco i pro svoje zdraví, to je win-win.

Můžu sdílet svůj účet u služby na sledování filmů?

Kdybyste ale dostali nápad, že si pořídíte účet na nějaké podobné službě k přehrávání filmů, který budete sdílet svým kamarádům, tak byste si zase tak moc nepomohli. Není to totiž nic jiného než okrádání služby. Asi jako byste na svou jízdenku do MHD nechali jezdit další kamarády. Záměr sice šlechetný, ale provedení trochu pokulhává. A když se na to přijde, je problém.

Co mi hrozí za natočení filmu v kině?

A úplně nejhorší nápad, který můžete dostat, je natočit film v kině a sdílet ho dál. Třeba právě přes úložiště. Existuje řada známých kauz, ta nejvíce známá česká kauza byla spojená s filmem Simpsonovi. Jeden mladík nahrál film v kině na kameru, záznam dal k dispozici na internet a za pár dní mu na

Text: Zákon iZločin

Text připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

dveře bušila policie. Film si stáhlo asi 100 tisíc lidí, kteří by za vstupenky do kina zaplatili odhadem 10 milionů. Kč tehdy hrozilo až 5 let vězení a pokuta až 5 milionů Kč.

Dopadlo to pro něj ale relativně dobře. Stal se z něj odstrašující případ, který po dohodě s distributory filmu, jezdil po školách a ukazoval, kam až může vést porušování autorských práv. A velmi podobně s autorskými právy jsou na tom písničky, hry, ale kupříkladu i knihy. Zkrátka kopírovat a šířit dílo, jehož nejsme autory, se prostě nevyplácí. Aspoň ne bez patřičných náležitostí. Podobně provinit se totiž můžeme i u školního referátu nebo jiného podobného projektu.

Citováním proti krádeži a plagiátorství

Slyšeli jste někdy v souvislosti s autorskými právy třeba o citování? Pozor, nepleťte si to s citátem. Že neslyšeli? Pak byly zřejmě vaše dosavadní školní práce jako třeba referáty – plagiáty, které jsou ve své podstatě vlastně ilegální. Pokud využíváme při tvorbě vlastního textu nebo jiného obsahu, nějaký zdroj, ze kterého čerpáme informace, vždy bychom ho měli uvádět a přiznávat. A je přitom jedno, jestli se jedná o video, Wikipedii, web nebo třeba knížku. Tomuto „přiznávání“ se právě říká citování. Je to vlastně takový vzkaz, kde říkáme, odkud jsme čerpali a kdo je autorem původního díla. Dáváme tím jednak plusové body autorovi původního díla, ale také svému novému dílu dodáváme na důvěryhodnosti a správnosti. Je dobré o tomhle alespoň vědět, protože na střední škole se s něčím takovým určitě setkáte.

Co je to licence a k čemu slouží?

Poměrně nedávno se intenzivně řešila jedna součást Evropské směrnice, která je známá jako tzv. článek 13, která se právě autorskými právy zabývala. Jejím záměrem bylo rozvířit stojaté vody tohoto tématu, protože se na internetu začalo krást ve velkém. Cizí písničky ve vlastním videu, obrázky, které používáme bez povolení autora a další věci, které nám připadají normální, jsou často jen krádeže. Cizí obsah ve svém dílu sice využít můžeme, ale potřebujeme k tomu patřičnou licenci, ze které i autor původního díla má nějaký benefit.

Třeba takový YouTube už dlouho využívá software na rozpoznání hudby ve videu. A pokud nemáme patřičnou licenci, hudba se zablokuje nebo se nám celé video smaže. Podobně to může dopadnout s filmy a dalšími nelegálními záznamy. Existují různé druhy licencí, které můžeme využít pro vlastní tvorbu. Čerpat můžeme například z multimedálních bank. Přijdu, vyberu si zvuk do videa, obrázek nebo jiný obsah, a buď musím zaplatit za to, že ho dále využiji nebo autora alespoň uvádím, aby měl patřičné kredity.

Je posílání nudes legální?

Zajímá vás, co dalšího je na internetu ilegální? Do vlastní tvorby zasahují i jiná práva než jenom ta autorská. I pokud jsme původními autory, nemůžeme si bezhlavě vytvářet, co chceme. To platí třeba pro tvorbu vlastních nudes. Pro holky i kluky zde platí docela jednoduché pravidlo.

Text: Zákon iZločin

Text připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

V momentě, kdy vyfotíte nudes a někomu ho pošlete, i když vše uděláte dobrovolně, stáváte se tvůrci a šířiteli dětské pornografie.

Podle českého práva jste do 18 let totiž vnímáni jako děti. A podobně to funguje i u sbírky nahých fotek partnerek, ex-partnerek, partnerů a ex-partnerů nebo cizích lidí třeba z Tinderu. A podrazárny jako je třeba revenge porn? To už policie pomalu buší na dveře, což zažila řada lidí v kauze Rztahovačky.

Rada na závěr

Každopádně každej netvor ví, že zákony platí i na internetu a měli bychom dbát na to, abychom je dodržovali. Často chodíme po hraně, a ani o tom nevíme. Když přebíráme něčí obsah nebo dílo, které chceme dále využít, musíme mít k tomu oprávnění a potřebnou licenci. Jinak se stáváme obyčejnými zloději. A nudes? Ty za to fakt nestojí.